

Motion till riksdagen 2005/06: MJ49

av Claes Västerteg m.fl. (c)
med anledning av prop. 2005/06:172

Nationell klimatpolitik i global samverkan

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	1
1 Förslag till riksdagsbeslut.....	2
2 Bakgrund.....	3
3 Inledning.....	3
4 Internationellt agerande.....	4
4.1 Gemensam europeisk miljöpolitik.....	5
5 Klimatmål.....	5
6 Det personliga ansvaret.....	6
6.1 Personliga utsläppsrätter.....	7
6.2 Skatteavdrag för de som skänker pengar till klimatförbättrande åtgärder.....	7
7 Näringslivets ansvar.....	8
7.1 Partnerskap med industrin.....	8
7.2 Riskkapitalfonder för miljöinvesteringar.....	8
7.3 Nationell vätgasstrategi.....	9
8 Det offentliga ansvar.....	9
8.1 Offentlig upphandling.....	9
8.2 Informationsinsatser.....	10
8.3 Klimatinvesteringsprogram – Klimp.....	10
9 Utsläppssektorn Transporter.....	10
9.1 Ett grönt transportsystem.....	11
9.2 Frivilliga stimulanser bättre än tvång.....	12
9.3 Bilar med förnybart i tanken är bra bilar.....	12
9.4 Transporterna in i handelssystemet med utsläppsrätter.....	12
10 Utsläppssektorn bostäder.....	13
11 Utsläppssektorn industrin.....	14
11.1 Handel med utsläppsrätter.....	14
11.2 Vita certifikat.....	15

Fel! Okänt namn på

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om visionen om Sverige som ett föregångsland i omställningen till ett miljömässigt hållbart samhälle och i arbetet med att komma till rätta med utsläppen av klimatpåverkande gaser.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att samla olika samhällsaktörer för att på ett konstruktivt och framåtsyftande sätt minska Sveriges klimatpåverkan.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om ett svenskt klimatmål på 30 % minskning av utsläppen av växthusgaser till år 2020 samt att målet skall uppnås utan kompensation för upptag i kolsänkor eller med flexibla mekanismer.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att det bör tillsättas en parlamentarisk utredning som tar fram realistiska förslag på delmål som skall nås på vägen fram till 2020 samt en handlingsplan för att fortsätta utsläppsminskningarna åren 2020–2050.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att regeringen snarast skall återkomma med ett förslag om att miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan skall kompletteras med ett temperaturmål om en maximal global genomsnittlig uppvärmning med 2° C.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att regeringen snarast skall återkomma med ett förslag på sektorsvisa inriktningsmål redan för 2010.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att utreda möjligheterna att införa ett system med personliga utsläppsrätter i Sverige och hur det kan samverka med andra klimatpolitiska styrmedel samt vilka möjliga utsläppsminskningar ett sådant system skulle kunna medföra.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att ett system för skatteavdrag för dem som skänker pengar till klimatförbättrande åtgärder skall utredas.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att Sverige skall verka för att införa transporter i EU:s handelssystem med utsläppsrätter.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om en gemensam tilldelning av utsläppsrätter och benchmarking i EU:s handelssystem.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att utreda möjligheterna att införa ett system med vita certifikat och hur detta skall kunna samverka med handelssystemet med utsläppsrätter och koldioxidskatt.

2 Bakgrund

I propositionen föreslår regeringen tillsammans med Vänsterpartiet att klimatmålet enligt 2002 års klimatpolitiska beslut ligger fast. Detta innebär att de svenska utsläppen av växthusgaser ska minska med 4 procent till åren 2008–2012 (medelvärde under perioden) jämfört med utsläppen 1990. Därutöver gör regeringen en rad olika bedömningar på det klimatpolitiska området men lägger inte något konkret förslag.

3 Inledning

En av de största miljöpolitiska utmaningarna är att komma tillrätta med utsläppen av klimatpåverkande gaser. Människans påverkan på den naturliga växthuseffekten kommer att kunna få mycket stora konsekvenser, inte bara för miljön utan också för världens ekonomi och säkerhet. Framför allt kommer de fattigaste länderna på jorden att vara hårt drabbade. Men även den rika delen av världen kommer att drabbas hårt av det förändrade klimatet.

Det var med stor förväntan som vi tog emot den nu framlagda klimatpropositionen av regeringen. Sverige har en hög ambitionsnivå när det gäller klimatarbetet och det finns också en stor nationell enighet kring allvaret i klimatförändringarna. Såväl villaägaren som byter ut sin gamla oljepanna, som riksdagens samtliga partier, har för länge sedan insett att utsläppen av växthusgaser kommer att ha förödande effekter på vårt klimat. Vi vet alla att användningen av fossila bränslen inte är långsiktigt hållbart och att sambandet mellan ekonomisk tillväxt och utsläpp av växthusgaser har gått att bryta.

Med detta som utgångspunkt har vi under flera års tid väntat på denna klimatproposition, för att riksdagen ska få ställa sig bakom en genomgripande klimatpolitik som ser helheten. Vi har oroats över att klimatarbetet har bestått av spridda åtgärder och styrmedel utan att vi har varit överens om någon långsiktig strategi. Även om dessa åtgärder har haft effekter som gjort att utsläppsminskningarna fört oss nästan ända fram till 4 procentmålet, har vi saknat en långsiktig strategi som tagit hänsyn till kostnadseffektivitet och internationella överenskommelser.

Att vår besvikelse nu är stor är lätt att inse, framför allt eftersom regeringen har väntat ända tills nu med att komma med 2002 års klimatuppföljning. Regeringens proposition innehåller endast ett skarpt förslag som riksdagen har att ta ställning till. Detta förslag är dessutom bara en bekräftelse av ett gammalt beslut, som vi dessutom nästan har uppnått. Nämligen att de svenska utsläppen av växthusgaser ska minska med 4 procent till åren 2008–2012 (medelvärde under perioden) jämfört med utsläppen 1990.

Vår vision är att Sverige ska vara ett föregångsland i omställningen mot ett miljömässigt hållbart samhälle. Men politiken har precis som nationsgränser sina begränsningar. Bara politiska beslut, oavsett om de handlar om lagstiftning eller stimulanser, kan aldrig helt ersätta det personliga ansvaret. Däremot

Fel! Okänt namn på

har politiska beslut en avgörande roll för att människors miljövänliga beteende ska uppmuntras, inte försvåras.

Vad som ovan anförts om vår vision om Sverige som ett föregångsland i omställningen till ett miljömässigt hållbart samhälle och i arbetet med att komma till rätta med utsläppen av klimatpåverkande gaser bör ges regeringen till känna.

Centerpartiet vill uppmuntra och ta till vara all den kunskap och det engagemang som finns i samhället för att minska klimatförändringarna. Stadsministerns initiativ under hösten till en ”oljekommission” är en god tanke men vi vill se en bredare samling mot klimatförändringarna. Samlingen får inte bli en tungrodd process som förhalar politiska kraftansträngningar mot utsläppen av växthusgaser. Den ska i stället vara en länk mellan forskning och näringsliv, för att stimulera produktutveckling. Den ska också utgöra en injektion för framtidsytande, skarpa förslag inom klimatpolitiken. Vad som ovan anförts om att samla olika samhällsaktörer för att på ett konstruktivt och framtidsytande sätt minska Sveriges klimatpåverkan bör ges regeringen till känna.

4 Internationellt agerande

Det är viktigt att jobba internationellt med klimatfrågan, vi kan inte ha radikalt olika system i olika länder. Detta snedvrider konkurrensituationen för våra företag, därför är det viktigt att respektive land har relativt likadan – men tuff – klimatpolitik för att klimatarbetet verkligen ska gå framåt.

Samtidigt är det utvecklingsländerna som riskerar att drabbas hårdast av klimatförändringarna. Dessa länder är redan hårt ansträngda med många hårt ansatta ekosystem, en bräcklig livsmedelsförsörjning och stor fattigdom. Det är vår skyldighet att ta klimatfrågan på allvar och agera för att motverka klimatförändringarna.

Centerpartiet instämmer i propositionens skrivningar om vikten av en framsynt klimatpolitik på hemmaplan för att kunna agera kraftfullt internationellt och att Sverige ska vara ett föregångsland. Vi saknar dock de konkreta förslag i propositionen som skulle göra oss trovärdiga i det fortsatta internationella arbetet.

EU har skrivit under Kyotoprotokollet vilket innebär att alla medlemsländer har förbundit sig att minska de samlade utsläppen av växthusgaser inom unionen med 8 procent fram till år 2010. Gemensamt har medlemsstaterna beslutat att det är genom handel med utsläppsrätter som vi på bästa sätt kan uppfylla Kyotoprotokollet. Handel med utsläppsrätter anses vara det mest kostnadseffektiva och det mest rättvisa och solidariska systemet medlemsstaterna emellan. Programmet för handeln påbörjades i januari 2005 och nu planeras för ytterligare en handelsperiod åren 2008–2012. EU har kommit en bit på vägen när det gäller kampen om klimatet men än finns det mycket kvar att göra. En av de kommande och brådskande utmaningarna är att sätta press på USA så att även de ställer sig bakom Kyotoprotokollet. Sverige kan inte

ensamt sätta press på USA, men en marknad om 25 länder och nästan en halv miljard invånare har stora möjligheter att utöva påtryckningar.

4.1 Gemensam europeisk miljöpolitik

Centerpartiet vill stärka EU:s roll på den internationella arenan och vill samtidigt att EU ska gå i bräschen när det gäller andra åtgärder för att motverka klimatförändringar. Vi tror på EU. Centerpartiet menar att EU ska ägna sig åt de stora frågorna men låta bli de små. Vi vill att Europa ska ta sig an miljön som nästa stora utmaning och forma en gemensam europeisk miljöpolitik, Common Environmental Policy (CEP). Den gemensamma miljöpolitiken måste bygga på att vi inte låter länder smita undan sitt miljöansvar. Den europeiska miljölagstiftningen kan inte vara beroende av några länders välvilja och strävan efter att vara föregångare och gå före när det gäller miljölagstiftning. Föroreningar till haven och luften stannar inte vid gränskontroller. Föroreningarna bryr sig inte om nationernas gränser.

En gemensam europeisk miljöpolitik gynnar tillväxten. Precis som miljöföroreningar rör sig fritt över gränserna arbetar många företag i flera europeiska länder. Det företagen behöver är regler som är enkla och lika i hela EU. Därför är en europeisk miljöpolitik också bra för företagandet.

Liksom Sverige formulerar 16 nationella miljömål, bör EU slå fast ett antal gemensamma mål. Tydliga och gemensamma mål kommer att underlätta arbetet med att utforma konkreta åtgärder och lämpliga styrmedel. Självfallet ska de lokala, regionala och nationella miljömålen finnas kvar parallellt, som ett fundament till unionens miljömål.

Ett självskrivet miljömål i CEP är ett om klimat och vi ser gärna att det formuleras som följer:

Miljömål – Begränsad klimatpåverkan – i CEP:

Industriländerna ska minska sina utsläpp med 30 procent senast 2020 (och med 60–80 procent senast 2050). Enligt Kyotoprotokollet ska de samlade utsläppen av växthusgaser inom unionen minska med 8 procent till 2010 (jämfört med 1990 års nivå). För att uppnå målen införs gemensamma bindande delmål.

Vad som ovan anförts om att införa en gemensam europeisk miljöpolitik med ett antal gemensamt fastslagna miljömål bör ges regeringen till känna.

5 Klimatmål

Vi tycker att det är hög tid för att sätta upp realistiska mål som hänger samman med EU:s klimatmål för perioden efter 2010. Det finns riksdagsbeslut på att vi ska halvera utsläppen till 2050 (jämfört med 1990 års nivå). Ska vi nå dit gäller det att vi sätter fart och också sätter upp delmål längs vägen. EU:s

Fel! Okänt namn på

miljöministrar har enats om att industriländerna bör minska sina utsläpp med 15–30 procent senast 2020 (och med 60–80 procent senast 2050). Vi kan inte gömma oss bakom detta resonemang utan vi måste även göra insatser på hemmaplan. Samtidigt får vi inte riskera välfärden, därför måste utsläppsminskningarna göras där de är mest kostnadseffektiva. Centerpartiet menar att det är möjligt med ett svenskt klimatmål på 30 procents minskning av utsläppen av växthusgaser till år 2020 samt att målet skall uppnås utan kompensations för upptag i kolsänkor eller med flexibla mekanismer. Detta bör ges regeringen till känna.

Vi är medvetna om att detta är ett högt satt mål som kommer att kräva stort engagemang och även tydliga politiska styrmedel. Vi vet dock att det är nödvändigt och att det inte är orealistiskt. Det bör dock tillsättas en parlamentarisk utredning som tar fram realistiska förslag och förslag på delmål som ska nås på vägen fram till 2020 samt en handlingsplan för att fortsätta utsläppsminskningarna åren 2020–2050. Detta bör ges regeringen till känna.

Tabell 1. Centerpartiets förslag på klimatmål för perioden 2010–2050

År	Utsläppsminskning (jfr med 1990 års nivå)
2008–2012 (medelvärde)	– 4 %
2020	– 30 %
2030	– 35 %
2040	– 40 %
2050	– 50 %

I propositionen skriver regeringen om att miljö kvalitetsmålet *Begränsad klimatpåverkan* ska kompletteras med ett temperaturmål om en maximal global genomsnittlig uppvärmning med 2°C. Centerpartiet instämmer i detta och menar att regeringen snarast bör återkomma med ett sådant förslag. Detta bör ges regeringen till känna.

Regeringen gör också bedömningen att det inför kontrollstationen 2008 bör närmare utredas hur samhällets olika sektorer bedöms kunna bidra till uppfyllandet av målen på lång och medellång sikt med sektorsvisa inriktningsmål för 2015. Centerpartiet menar att behovet av sektorsvisa inriktningsmål är stort redan idag, inte minst på grund av EU:s handelssystem med utsläppsrätter, och vi menar att sådana skall införas skyndsamt. Det är oerhört viktigt att sektorsvisa inriktningsmål införs för att koncentrera insatserna på kostnadseffektiva åtgärder och tydliggöra de olika sektorernas bidrag till vårt gemensamma uppdrag. Regeringen bör snarast återkomma med ett förslag på sektorsvisa inriktningsmål redan för 2010. Detta bör ges regeringen till känna.

6 Det personliga ansvaret

Det personliga ansvaret för att minska utsläppen av växthusgaser ska inte underskattas. Ändå saknas detta perspektiv nästan helt i den svenska debatten.

Centerpartiet anser att nya och okonventionella metoder behöver användas för att uppmuntra och stimulera människor att göra insatser för att förbättra klimatet. Det handlar inte bara om att minska de direkta utsläppen utan också om att uppmuntra åtgärder som minskar mängden växthusgaser i atmosfären. Alla insatser är viktiga!

Centerpartiet vill att det ska vara enkelt att vara miljövän. Det ska tydligt synas i plånboken när man väljer ett miljövänligare alternativ. Vi menar att information och prisbild om klimateffekterna måste bli tydligare för den enskilde konsumenten.

Centerpartiet ser hellre morötter än piskor som styrmedel i politiken. Vi tror på människors engagemang och vilja att bidra till en hållbar utveckling. Nedan presenterar vi två förslag som vi tror skulle uppmuntra människors personliga ansvar i klimatarbetet.

6.1 Personliga utsläppsrätter

Ett system med handel med utsläppsrätter behöver inte bara begränsas till företag eller vissa transportsträckor som en väg. Det kan också knytas till den enskilde individen. I Storbritannien finns intressanta tankar om att införa personliga utsläppsrätter. Denna diskussion borde föras även i Sverige. Därför vill vi lyfta fram dessa tankar för en allsidig och bred debatt.

Genom personliga utsläppsrätter ges människor både en större medvetenhet om sin miljöpåverkan men också ett starkt incitament att agera på ett sätt som är skonsammare för klimatet. Den som inte gör av med alla sina egna utsläppsrätter ges möjlighet att sälja eller byta dem med människor som vill ha en större utsläppsandel vilket är ytterligare ett incitament att minska sin miljöpåverkan. Genom att göra olika klimatinsatser som kan bidra till att minska mängden klimatpåverkande gaser i atmosfären ska en individ också kunna öka sin kvot.

Vi har ingen färdig modell för hur ett system med personliga utsläppsrätter ska se ut men i sin enklaste form kan det handla om att varje vuxen människa tilldelas en kvot som räknas ned i samband med att man tankar ett fossilt bränsle till sin bil eller köper energi till sitt hus. Centerpartiet vill utreda möjligheterna att införa ett system med personliga utsläppsrätter i Sverige, möjlighet att samverka med andra klimatpolitiska styrmedel samt vilka möjliga utsläppsminskningar ett sådant system skulle kunna medföra. Detta bör ges regeringen till känna.

6.2 Skatteavdrag för de som skänker pengar till klimatförbättrande åtgärder

Centerpartiet har sedan tidigare föreslagit att det ska finnas ett skatteavdrag för gåvor till välgörande ändamål. Vi anser att det finns möjligheter att bygga vidare på denna tanke även vad gäller klimatåtgärder. Det kan handla om att den som skänker pengar till trädplantering i u-länder får göra ett skatteavdrag

Fel! Okänt namn på

upp till en viss summa. Denna typ av uppmuntran kan tydligare peka ut att individens egna handlingar spelar roll och uppmuntras av samhället. Vi vill att ett system för skatteavdrag för de som skänker pengar till klimatförbättrande åtgärder skall utredas. Detta bör ges regeringen till känna.

7 Näringslivets ansvar

7.1 Partnerskap med industrin

Omställningen från ett fossilbaserat samhälle till ett samhälle byggt på förnyelsebara energislag kräver att alla samhällsaktörer blir delaktiga. Det är strategiskt viktigt både för Sverige som land och för enskilda företag att det privata näringslivet involveras i omställningen. En miljödriven tillväxt rymmer en fantastisk potential för svenska företag och för Sverige som land. Det stigande oljepriset visar tydligt på behovet av att, inte bara för miljöns skull utan också för ekonomins skull, tänka nytt. Vi anser att det är hög tid att regeringen samlar olika samhällsaktörer som till exempel fordonsindustrin, bränsletillverkare, försäkringsbranschen och forskare till ett konstruktivt och framåtsyftande arbete för att minska Sveriges oljeberoende. Både Island och Finland har tidigare arbetat på liknande sätt.

Samarbetet bör i ett första skede identifiera vad som behöver göras i olika delar av samhället för att Sverige ska kunna bli ett världsledande land vad gäller att minska beroendet av olja. Vilka insatser behöver staten göra? Vilka spelregler behöver näringslivet? Vad kan göras för att privatpersoner ska stimuleras att vara med i denna omställning? Hur skapas förutsättningar för teknikneutralitet? Kort och gott behöver vi sätta upp mål och staka ut en linje för att Sverige ska bli bäst på att minska oljeberoendet.

7.2 Riskkapitalfonder för miljöinvesteringar

Centerpartiet vill stimulera de företag som väljer att gå före. Generellt menar vi att det är bättre att stimulera och uppmuntra dem som väljer ett miljövänligare alternativ än att försöka ändra människors och företags beteenden genom straff. Stimulansen till företag som väljer att arbeta med etik och miljö kan vara skattemässiga lättnader. En annan viktig åtgärd är att inrätta riskkapitalfonder för miljöinvesteringar. Det är inte alltid så lätt att hitta finansiering till ny, obeprövad teknik och därför är det nödvändigt med en riskkapitalfond som gör att investeringar med stor miljönytta ändå kan bli av. Vad som ovan anförts om inrättandet av riskkapitalfonder för miljöinvesteringar i näringslivet bör ges regeringen till känna.

7.3 Nationell vätgasstrategi

Vätgas kommer att ha en nyckelroll i övergången från fossila bränslen till förnybara energikällor och ett hållbart energisystem. Runt om i världen ökar aktiviteterna inom vätgasområdet. I Sverige pågår ett antal demonstrationsprojekt med tyngdpunkten i Västra Götaland. När vätgas och bränsleceller ersätter fossila bränslen och traditionell förbränningsteknik växer en ny industri fram. Det innebär efterfrågan på nya komponenter, system- och marknadslösningar. Möjligheterna för tillväxt och nya arbetstillfällen är stora. Tidiga initiativ ökar Sveriges chanser att vara en stark aktör i framtiden. Centerpartiet anser därför att en nationell vätgasstrategi bör tas fram i nära samarbete mellan näringslivet och det offentliga. Detta bör ges regeringen till känna.

8 Det offentliga ansvar

Centerpartiet är inte mycket för att från centralt håll komma med regleringar och direktiv för hur man ska lösa problemen lokalt och regionalt. Däremot anser vi att det är varje politikers och tjänstemans ansvar, oavsett vilken nivå man befinner sig på, att göra allt man kan och fatta de nödvändiga beslut som krävs för att minimera vår klimatpåverkan. Samhället har ett ansvar att visa gott omdöme och föregå med gott exempel. Det gäller såväl kommunernas skolskjutsar som lasarettets inköp av närproducerade livsmedel och bränslet till Försvarsmaktens fordon.

Det finns mycket man kan göra på lokal och regional nivå för att minska utsläppen av växthusgaser. "Klimat-tänket" får inte förpassas till kommunens miljöförvaltning eller stanna vid en Klimatpansökan. Klimatarbetet måste vara levande på alla politiska nivåer. I en kommun har gratis parkering för miljöfordon stor effekt, medan i en annan kommun är det utformning av kollektivtrafiken som har effekt. Kommunerna och regionerna har mycket att lära av varandra och organisationen Sveriges Kommuner och Landsting måste här fungera som en kunskapsbank, menar vi.

8.1 Offentlig upphandling

Centerpartiet håller med om att riksdagen ska ställa krav på miljöbilar vid statliga inköp. För 2006 är målet att 35 procent av de statligt inköpta bilarna ska utgöras av miljöbilar. Det är bra med mål men efterfrågan måste ändå komma underifrån, av de som kommer att köra bilarna och vara stolta ambassadörer för dem.

Kraven vid offentlig upphandling får dock inte stanna vid miljöbilar utan måste gälla alla typer av produkter och tjänster. Centerpartiet anser att Naturvårdsverket ska ta fram en guide för hur man ställer miljökrav och tänker på klimateffekterna vid offentlig upphandling. Guiden ska rikta sig till politiker och tjänstemän på såväl statlig, regional som lokal nivå, som kommer i kon-

Fel! Okänt namn på

takt med någon form av offentlig upphandling. Den ska vara ett redskap för att kunna tänka på miljön, utan att komma i konflikt med LOU:s och EU:s regler för den fria rörligheten.

8.2 Informationsinsatser

Människors kunskap om effekterna av klimatförändringarna och vilket beteende som kan motverka dem är centrala i klimatarbetet. Fortsatta informationsinsatser är därför viktiga. Centerpartiet vill att klimatfrågan ska vara levande hos alla. Skolan och förskolan har en oerhört viktig roll för att lära ut de grundläggande kunskaperna som krävs för att man ska kunna och vilja minska sina utsläpp av växthusgaser.

8.3 Klimatinvesteringsprogram – Klimp

Centerpartiet välkomnar den fortsatta satsningen på klimatinvesteringsprogram (Klimp) och att programmet också ska syfta till att stödja små kommuner i deras arbete med att ta fram klimatstrategier. Det finns fortfarande planerade program med stor climateffekt som inte blivit beviljade medel och det kommer ständigt till nya idéer. Det vore slöseri att inte fortsätta en satsning på Klimp. Naturvårdsverket bedömer Klimp i huvudsak utifrån ekonomiskt perspektiv, dvs. vilka projekt som sparar mest koldioxid per investerad krona. Vissa undantag ska kunna göras för ny teknik och demonstrationsanläggningar. Ett av de formella kraven på ansökan är t.ex. att alla kommuner som söker ska göra en klimatstrategi som visar inom vilka sektorer klimatutsläpp sker, vilka mål som finns osv. Åtgärderna i ansökan förväntas svara mot strategin. Detta ser vi som en garanti för att en fortsatt satsning på Klimp kommer att betala sig i form av minskade klimatpåverkande utsläpp.

9 Utsläppssektorn transporter

Transportsektorn står för omkring en tredjedel av de svenska utsläppen av växthusgaser. Därtill ökar denna sektor sina utsläpp sedan 1970-talet med ungefär 50 procent. Transportsektorn är, i motsats, till många andra sektorer i stort sett helt beroende av fossila bränslen vilket betyder att förändringar är nödvändiga. Medan andra sektorer stadigt minskat andelen fossila bränslen i relation till den totala mängden använd energi har transporterna fortsatt varit i nästan uteslutande grad beroende av olja.

9.1 Ett grönt transportsystem

Det är tämligen självklart att just transporterna är avgörande för att kunna minska utsläppen av växthusgaser. Samtidigt går det inte att blunda för det stora transportberoende som Sverige och övriga världen har för en fungerande marknadsekonomi. Slutsatsen är inte att transporterna ska upphöra. I stället måste vi se till att transporterna blir hållbara. Genom en övergång från fossila drivmedel till alternativa och miljövänliga drivmedel kan utsläppen av växthusgaser sänkas rejält. Satsningar på att flytta transporter till järnväg och sjöfart i stället för lastbilar måste också genomföras.

Centerpartiet har i tidigare motioner till riksdagen yrkat på förslag om ett mindre klimatpåverkande transportsystem men inte fått något gehör för dessa. För ytterligare argumentation hänvisar vi till dessa motioner. Vi avstår från att återupprepa dessa krav i denna motion utan återkommer nästa riksdagsår.

Exempel på centerkrav för ett grönare transportsystem:

- Framtidens fordonsbränslen gynnar en miljödriven tillväxt i Sverige genom att forskning och teknikutveckling tas till vara samt att förnybara bränslen kan produceras inom landet.
- Ha en helhetssyn på transportsystemet i MKB-processen, så att inte varje transportslag prövas var för sig.
- Använda skrotningspremien mer offensivt för att minska andelen äldre bilar utan katalysator i bilparken. Vi föreslår att skrotningspremien under en begränsad tid höjs från 1 700 kr till 4 000 kr för bilar äldre än 1989 års modell.
- Inför gröna certifikat (liknande dem för elbranschen) även för transporter.
- Ökad prioritering av byggande och underhåll av cykelvägar.
- Skyltning av tankningsställen för alternativa bränslen ska ske på huvudleder i anslutning till samhällen/städer.
- Möjlighet att efter lokala beslut ta ut trängselavgifter.
- Vikten av väl fungerande järnvägstrafik och en ökad samordning av nationella järnvägssystem i Europa.
- Sverige bör inom EU arbeta för ett gemensamt program för utveckling av transportsystemet i Barentsregionen.
- Ett långsiktigt mål är en svensk höghastighetskorridor mellan framför allt Stockholm och Malmö, med anslutning från Göteborg, och vidare mot Köpenhamn och Hamburg.
- Ökad tillgänglighet i kollektivtrafiken.
- Vikten av en bättre helhetssyn på kollektivtrafiken.
- Staten har ett ansvar för en fungerande kollektivtrafik i glesbygd.
- Att investeringsstödet för spårfordon bör utökas till att omfatta även bussar i kollektivtrafik som drivs med alternativa drivmedel.

Fel! Okänt namn på

9.2 Frivilliga stimulanser bättre än tvång

Centerpartiet vill se en miljöpolitik som kryllar av morötter men undviker piskor. Vi är besvikna på det sätt som regeringen ihop med sina samarbetspartier har bedrivit miljöpolitiken under de senaste åren. Alltför ofta handlar det om tvång och obegripliga regleringar, där miljöeffekten lika väl skulle kunna nås genom andra metoder. Ett är ”pump-tvånget” som drivits igenom tidigare under detta riksdagsår. Den nya lagen tvingar landets bensinmackar att sälja alternativa drivmedel. Det tror vi inte är den bästa metoden för att få återförsäljarna att framhålla de alternativa drivmedlen för sina kunder. Vi tror mer på stimulanser för att öka såväl utbud som efterfrågan. Redan idag är var tionde bil som säljs en miljöbil. Konsumenterna har redan börjat efterfråga de alternativa bränslena och trenden pekar tydligt uppåt.

9.3 Bilar med förnybart i tanken är bra bilar

Centerpartiet tycker inte illa om bilen som sådan. Vi ogillar däremot effekterna av de fossila bränslena. Bilar och lastbilar behövs i ett modernt samhälle men de ska drivas med miljövänliga bränslen.

Även inom detta område har vi lagt åtskilliga förslag till riksdagen men inte fått något gehör för dessa. Vi står fast vid dem men avstår från att återupprepa dem i denna motion. Vi vill även hänvisa till vår motion med anledning av regeringens proposition Miljöklassning av alternativa motorbränslen, m.m. 2005/06:181.

Exempel på centerkrav för mer förnybara fordonsbränslen:

- Förbjuda försäljningen av nyttillverkade fordon som enbart kan drivas av fossila bränslen efter 2015.
- Sverige skall verka inom EU för att Auto-oil-direktivets begränsning på 5 procents inblandning av biodrivmedel i bensin avskaffas omedelbart.
- Det vägledande målet för användningen av biodrivmedel och andra förnybara drivmedel i Sverige från och med år 2010 ska vara att sådana drivmedel ska utgöra minst 8 procent av den totala användningen av bensin och diesel för transportändamål beräknat på energiinnehåll.
- Inför en skatterabatt på 10 000 kr för privatpersoner som köper en miljöbil.

9.4 Transporterna in i handelssystemet med utsläppsrätter

Det är beklagligt att transportsektorn som står för en betydande del av utsläppen av växthusgaser är undantagna från utsläppshandelssystemet. Därför måste Sverige arbeta för att transportsektorn lyfts in i det europeiska utsläppsrättshandelssystemet till perioden efter 2010. Eftersom flyget – relativt sett till andra transporter – är mycket miljöbelastande ur utsläppssynpunkt måste även flyget lyftas in i det gemensamma utsläppsrättshandelssystemet – och

inte ensidigt utsätts för miljöskatter. Om våra transporter till och från landet ensidigt utsätts för skatter som våra grannländer har kommer vi ovillkorligen hamna efter i den internationella konkurrensen. Därför måste vi arbeta internationellt även med denna fråga. Vad som ovan anförts om att Sverige ska verka för att föra in transporter i EU:s handelssystem med utsläppsrätter bör ges regeringen till känna.

10 Utsläppssektorn bostäder

Energianvändningen i våra bostäder har fått alltmer uppmärksamhet under senare år. Detta är positivt då energieffektivisering och en övergång till förnybara energikällor är vitala delar på vägen mot en hållbar utveckling och en minskad miljöpåverkan av vårt samhälle.

Bostäder och lokaler står för en stor del av energiförbrukningen i Sverige. 2003 uppgick energianvändningen inom sektorn "Bostäder och service" till 153,7 TWh, vilket var 38 procent av Sveriges totala energianvändning och ungefär lika mycket som industrin använde.

Av dessa 153,7 TWh användes 94,7 TWh till uppvärmning och varmvatten i bostäder och lokaler.

Många byggnader står idag inför ett omfattande och påtagligt renoveringsbehov. Detta gäller både mindre egnahem, men inte minst miljonprogrammets flerbostadshus. Detta stora renoveringsbehov rymmer samtidigt en stor potential för att minska boendesektorns klimatpåverkan. Genom att införa ny teknik i samband med upprustningen av miljonprogrammets hus kan inte bara energibesparingar göras, utan en attitydförändring och ett ökat miljömedvetande hos de boende kan också komma till stånd. Genom att införa individuell mätning av vatten och värme ges boende dessutom en möjlighet till att påverka sina boendekostnader.

För att få ett tekniskifte och en attitydförändring till stånd är det viktigt att tänka långsiktigt och brett. Regeringens mål och ambitioner som uttalats har i många fall varit lovvärda, men i konkret handling har verktygen för att minska energiförbrukningen i boendet kommit att kännetecknas av kortsiktiga stöd knutna till avgränsade teknikområden. Resultatet har blivit en osäkerhet om regeringens ambitioner och i vissa fall även en störning av marknaden för den gynnade tekniken. Det är viktigt att arbetet med energieffektivitet i boendet ges långsiktiga stöd som bidrar till teknikutveckling. Likaså bör de stöd som utgår vara teknikneutrala. Genom att ge den enskilde och marknaden incitament till energieffektivisering kommer de olika aktörerna att snabbt försöka hitta den effektivaste lösningen.

I Centerpartiets motion med anledning av regeringens proposition Nationellt program för energieffektivisering och energismart byggande, 2005/06:145 har vi beskrivit våra förslag för ett "klimat-bättre" boende. Vi föreslår exempelvis:

Fel! Okänt namn på

- Stöd till energieffektivisering i bebyggelsen bör vara långsiktiga och teknikneutrala.
- Staten i sin upphandling skall välja produkter med energiprestanda inom den bästa kvartilen.
- Inför individuell mätning av värme och vatten i flerbostadshus.
- Det är inkonsekvent att fastighetsskatten höjs för den som väljer att investera i energieffektiviseringsåtgärder.
- Inför reducerad fastighetsskatt för de byggnader som byggs energieffektivt.
- Förbjud direktverkande el som uppvärmningsform för bostadshus för permanentboende.
- Förstärk den kommunala energirådgivningen.

11 Utsläppssektorn industrin

Att låta miljön och nyttjande av jordens begränsade resurser också få ett pris i företagens räkenskaper är en viktig del i att skapa en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar utveckling. Då blir investeringar som är samhällsekonomiskt motiverade och lönsamma också rationella för företagen. Centerpartiet ser därför positivt på att ekonomiska styrmedel i olika former, i en allt högre grad, utgör samhällets miljöarbete och blir verkningfulla komplement till de administrativa styrmedlen.

En framgångsrik miljöpolitik måste bygga på fungerande marknadslösningar i samarbete med, inte konfrontation mot, näringslivet. Centerpartiet vill därför forma en grön industripolitik, där politik och industri samarbetar kring mål, forskning och lagstiftning för att åstadkomma resultat. Vår ambition är att genomföra ett tekniskifte, där Sverige blir världsledande i att ersätta produkter och processer, snarare än att endast försöka minska problemen på marginalen.

11.1 Handel med utsläppsrätter

Sverige har, precis som övriga EU, infört ett system för handel med utsläppsrättigheter för delar av industrin. Transporter och viss industri är undantagna. Innan handeln med utsläppsrätter infördes var koldioxidskatt ett av de mest effektiva styrmedlen för att minska utsläppen. På sikt finns det svårigheter att ha både koldioxidskatt och ett system med handel av utsläppsrätter. När handeln med utsläppsrätter permanentas bör koldioxidskatten fasas ut för de som ingår i handelssystemet.

Det europeiska handelssystemet med utsläppsrätter är ett mycket kraftfullt politiskt styrinstrument som till stora delar fungerar väl. Men just eftersom systemet är så kraftfullt och nytt måste det utvärderas och modifieras för att det ska fungera optimalt och för att det inte används så att näringar slås ut och

produktion flyttas utanför EU, som en effekt av styrmedlets inoptimala utformning.

En rättvis tilldelning av utsläppsrätter är en gemensam europeisk tilldelning. Vi kan inte ha olika utsläppsrättssystem i Europa om systemet ska främja en sund konkurrens i EU. Vi har tidigare i denna motion argumenterat för en gemensam europeisk miljöpolitik med ett gemensamt miljömål. En naturlig vidareutveckling av detta resonemang är att också ha en gemensam tilldelning av utsläppsrätter.

Vidare bör utsläppsrätter tilldelas utefter benchmarking-principen (riktvärdet), d.v.s. att aktörer ges utsläppsrätter utefter branschens – och aktörernas – förutsättningar för att på så sätt optimera miljö- och marknadseffekterna av handeln. Fördelen är att det blir lika villkor för företag inom samma bransch inom hela handelssystemet. Därmed riskerar vi inte att branscher koncentreras till länder som historiskt sett har haft höga utsläpp. Priset på utsläppsrätterna kan genom benchmarking få effekten att investeringar görs där det också har störst ”klimatnytta”. Även om inte detta kan införas inom EU redan till handelsperioden efter 2008, menar vi att det är viktigt att riksdagen fattar beslut om vilken linje Sverige ska driva i den fortsatta utvecklingen av handelssystemet. Vad som ovan anförts om en gemensam tilldelning av utsläppsrätter och benchmarking i EU:s handelssystem bör ges regeringen till känna.

11.2 Vita certifikat

Centerpartiet tycker att handel med energieffektivisering, s.k. vita certifikat, är ett intressant styrmedel. De vita certifikaten bygger på samma princip som finns för elproducenterna, de gröna el-certifikaten. Syftet vore att tvinga fram en viss mängd besparing, ”negawatt”, i väntan på att korrekta elpriser, utsläppsrätter som inte utdelas gratis och EU-gemensam koldioxidskatt kan tvinga fram effektiviseringar inom industrin. Handel med vita certifikat är alltså en konstruerad marknad för att få till stånd eleffektiviseringar som annars inte skulle vara lönsamma med dagens elpriser.

Vita certifikat som verktyg för effektivare elanvändning är inget okänt styrmedel. Inom EU diskuteras effektivare användning av energi, där vita certifikat kan bli ett verktyg. I England och Italien håller vita certifikat-system på att utvecklas och införas. Den svenska energimyndigheten deltar också i studier av vita certifikat.

Trots att det finns stora besparingar att göra genom konkreta åtgärder för effektivare energianvändning och att el-priset stigit på senare tid fungerar inte marknaden och frivilligheten. Fortfarande använder vi upp till tre gånger så mycket el som i övriga Europa.

Centerpartiet vill utreda möjligheterna att införa ett system med vita certifikat och hur detta ska kunna samverka med handelssystemet med utsläppsrätter och koldioxidskatten. Detta bör ges regeringen till känna.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 18 april 2006

Claes Västerteg (c)

Jan Andersson (c)

Birgitta Carlsson (c)

Birgitta Sellén (c)

Margareta Andersson (c)

Sofia Larsen (c)

Kenneth Johansson (c)